

TERRITORI I RECURSOS NATURALS

Índex:

Introducció

Que son i quins son els RN

Sobirania o propietat dels RN

Producció de recursos naturals

Propietat de les xarxes de comunicació o distribució dels RN

Gestió dels RN

Control de gestió dels RN.

Fiscalitat dels RN

Finançament dels RN.

Introducció:

La regulació dels RN ha de venir donada pel model de societat que es vulgui. Es fa èmfasi en que la societat del futur ha de ser Sostenible i Autosuficient des del punt de vista dels RN i molt especialment des del punt de vista energètic tot tenint en compte la salut, no sols de la població sinó, molt especialment, la del seu territori. En aquest sentit s'ha de considerar el model de societat que vol la joventut perquè son ells els que hauran de viure en el món que els adults els estan deixant i condicionant avui. Les polítiques i consideracions que avui es facin sobre els RN han de tenir una àmplia visió holística que contempli la evolució de tot en territori a molt llarg termini.

En el nostre cas, a Catalunya, i ha una gran reocupació general per l'equilibri territorial i pel repartiment equitatiu de la creació de riquesa, oportunitats, inversions i la seva gestió. La ciutadania, especialment la que viu fora de les grans ciutats, és molt sensible perquè el millor capital i recurs natural que tenen les comarques son les persones que hi viuen, però la realitat és que per manca de recursos i inversions, i de la manca de creació de llocs de treball, la gent i especialment la joventut emigren cap la les ciutats importants (Lleida, Tarragona o Barcelona) propiciant el despoblament territorial.

Que son els recursos naturals:

El primer que hem de consensuar entre totes les persones del territori, és en posar-nos d'acord en què considerem com a recursos naturals. Tradicionalment es consideren recursos naturals aquells bens materials que ens ofereix la terra per al nostre sosteniment: Aire, aigua, la flora i fauna marina, els boscos i els terrenys de conreu, els minerals i altres elements que podem trobar de manera directa. Però també, en els darrers segles, han aparegut altres recursos considerats naturals que no son d'extracció directe, sinó de la gestió o manipulació d'aquests recursos directes com son les diferents formes d'energia (elèctrica, nuclear, solar, fòssil, eòlica, del mar, etc), les xarxes de transport i infraestructures, les comunicacions i telecomunicacions. Totes aquestes formes, noves i velles de recursos naturals esdevenen imprescindibles per al desenvolupament humà i molts son els països que consideren com un dret de la seva ciutadania el seu accés i així ho reflecteixen en la seva constitució. Per tant la primera cosa que ens hem de plantejar és la de debatre i acordar quins de tots aquests recursos considerem com a recursos naturals.

Hem de considerar com a recursos naturals totes les formes que hem descrit anteriorment? o hem d'excloure les infraestructures, les comunicacions i les telecomunicacions per posar alguns exemples?

La propietat dels recursos naturals:

Un cop ens haguem posat d'acord en quins son els recursos naturals, hem de debatre i consensuar de qui son propietat els recursos naturals. Hi ha cert consens en considerar que els RN son de tota la societat, però queda clar qui és aquesta societat. Els RN naturals son propietat del conjunt de la ciutadania? Son propietat de l'Estat? Aquesta propietat es pot sectoritzar? És a dir la propietat o la sobirania de la línia costera és del conjunt de persones que en tenen la propietat? O si la propietat és estatal, es podria adjundiar per municipis de manera que cada municipi pugui ser sobirà del seu tros de costa o de RN?

La definició del sobirà o propietari dels RN no és banal per quant és solament el sobirà o propietari el que està legal i legítimament designat per prendre decisions. Per tant si la propietat és del conjunt de la ciutadania, solament aquest conjunt és el que pot prendre les decisions, però si la propietat és de l'estat, son els càrrecs electes i les institucions les que estan legitimades per prendre les decisions. No cal dir que si es considera que cada municipi és propietari dels RN del seu territori, els altres municipis o resta de ciutadania no poden decidir sobre els RN d'aquell municipi.

Per tan aquest és un punt essencial a debatre i acordar en un Debat Constituent, el de la propietat dels RN. Cal distingir que ser el propietari no vol dir ser-ne el gestor o el productor dels RN, però sí intervenir directament en la seva designació i el seu control. Les diferents modalitats de propietat que varen sorgir en el Debat Formatiu de Tortosa varen ser:

a) Pública. S'utilitzarà el concepte de Públic quan es refereixi a les institucions a diferència de la propietat ciutadana que es refereix al conjunt de la ciutadania. És a dir l'Estat o qualsevol de les seves formes. Per tant al dir que la propietat ha de ser pública vol dir, en aquest cas, i en tots els posteriors, que la titularitat és de l'Estat en qualsevol de les seves representacions (Govern, Parlament, Plens municipals, etc).

b) Privada: En el sentit de que quan un RN es troba en una propietat privada automàticament pertany al propietari del sol, subsòl o de l' espai aeri corresponent. En general aquest concepte s'utilitzava més orientat a la explotació i comercialització dels RN que no pas a la propietat del RN en si mateixa, on hi havia cert consens en que havia de ser pública o ciutadana.

c) Mixta: És a dir que l'Estat (o entitats públiques) compartia, en diferents graus de participació, la propietat del RN amb persones o entitats privades. Aquesta opció va ser considerada la pitjor des del punt de vista de que era el que més desfavoria a la societat en general.

d) Ciutadana: És a dir del conjunt de la ciutadania, i per tant la seva voluntat, la de la ciutadania, estaria per sobre de la voluntat de l'Estat. En el ben entès que això no significa que sigui la ciutadania que ha de prendre sempre totes les decisions respecte del que es consideren els RN, per això ja hi ha les institucions i els càrrecs electes, el que vol dir és que la ciutadania ha de disposar dels mecanismes per fer valer la seva voluntat quan els càrrecs electes o les institucions no prenguin les decisions d'acord

amb el sentiment majoritari de la ciutadania. Per altra banda, s'ha de fer notar que, si és la ciutadania la que d'acord amb la constitució, és la sobirana del país, aquesta no pugui prendre les decisions, en darrera instància sobre els RN. Per tant si ens atenem a la coherència del plantejament, la ciutadania ha de disposar dels mecanismes per prendre decisions, per sobre del que decideixin els càrrecs electes i institucions, en tots els casos i no solament pel que fa referència als RN.

d) Dels usuaris i/o consumidors: És a dir, solament aquells que en son usuaris o en reben els beneficis o serveis del RN son els que tenen el poder de decisió (son els sobirans del RN corresponent). Per posar uns exemples, serien els usuaris de les autopistes i infraestructures o els usuaris i consumidors dels sistemes d'energia, els que tindrien la propietat i el poder de decisió sobre els RN corresponents.

Producció de recursos naturals:

Aquí el debat es centra en qui ha de ser el propietari dels RN generats a partir un procés productiu. És a dir, qui ha de ser el titular dels mitjans de producció. Per exemple, seria motiu de debat qui ha de ser el propietari de les plantes de producció d'energia, sigui d'origen nuclear, fòssil, biomassa o renovable, així com qui hauria de ser el propietari dels mitjans de producció de infraestructures, és a dir de les empreses de construcció de infraestructures, si fos el cas. Les possibles alternatives son les mateixes que en el cas de la propietat genèrica dels RN: Públics, Privada, Mixta, Ciutadana o dels Consumidors/usuaris.

Propietat de les xarxes de comunicació o distribució dels RN:

Es va donar molta importància a aquest punt per quant actualment la propietat de les xarxes de comunicació i distribució estan en mans d'una sola entitat privada (o molt poques) que en monopolitza la utilització del RN sense que la ciutadania, i moltes vegades les pròpies institucions, no en puguin tenir el control o la transparència necessària. Les respostes alternatives son les mateixes que en els dos punts anteriors.

Gestió dels RN

Qui ha de gestionar els RN? Aquest punt genera les mateixes inquietuds que el punt anterior sobre les xarxes i per les mateixes raons. Les alternatives continuen sent les mateixes: Gestió pública, privada, mixta, ciutadana o de usuaris/consumidors.

Control de la gestió:

Qui ha de fer el control de la gestió dels recursos naturals i de la seva producció distribució i/o comercialització? Aquest és un altre punt sensible que suscita força debat pels motius de la manca de traçabilitat i transparència en els sistemes actuals. Les possibles alternatives son les mateixes que en els punts anteriors.

Fiscalitat dels RN:

Tots som conscients de que no tots els recursos tenen els mateixos efectes per a la societat. Hi ha molta preocupació pels RN No Renovables - RNNR i especialment pels d'origen fòssil que no solament s'estan esgotant sinó que a sobre perjudiquen la salut i afavoreixen el canvi climàtic. Es suscita debat, sobre si els RNNR i els d'origen fòssil haurien de ser tractats de la mateixa

manera que els RN nets, no contaminants i renovables. Els sentiment general en el Debat Formatiu va ser que havíem d'anar cap a una societat sostenible, neta i no contaminant i que per tant s'havien de penalitzar els RNNR i els d'origen fòssil i, per contra, s'havien de incentivar la creació i la utilització dels RN Renovables i nets. Possibles preguntes podrien ser:

S'han de penalitzar fiscalment la producció, distribució i/o el consum de RNNR? Respostes: Si/NO

b) En cas de que s'hagi de penalitzar fiscalment, a qui s'ha de penalitzar?. Respostes: Al productor, al distribuïdor, al consumidor, a tots tres, ... altres.

c) S'han de penalitzar més severament els RN d'origen fòssil? Respostes: Si/NO

d) en cas de que s'hagin de penalitzar els RN d'origen fòssil, a qui s'ha de penalitzar?. Respostes: Al productor, al distribuïdor, al consumidor, a tots tres, ... altres.

e) S'han de incentivar la producció, comercialització i utilització dels RNR? Respostes Si/NO.

f) en cas de que s'hagin de incentivar, a qui s'ha de incentivar? Respostes: Al productor, al distribuïdor, al consumidor, a tots tres, ... altres.

Finançament de la producció o distribució dels RN:

Com s'han de finançar els RN per a que sigui possible la seva utilització per part de la ciutadania? Qui ha de pagar la inversió i/o manteniment de la producció, distribució i comercialització dels RN? Les possibles respostes eren les mateixes que en els primers cassos: Finançament públic, privat, mixt, de tota la ciutadania, solament pels usuaris i/o consumidors.